

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Punkaharjun luonnonsuojelualueesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksen tarkoitus on, että Punkaharjun alueelle Punkaharjun kuntaan perustetaan luonnonsuojelulain mukainen, pinta-alaltaan noin 679 hehtaarin suuruinen luonnonsuojelualue.

Rauhoituksen tarkoitus on suojella Purveden ja Pihlajaveden välinen geologisesti, maisemaltaan ja matkailun kannalta arvokas harjumuodostuma ja kansallismaisema. Suojelta-

van alueen omistaa valtio ja sen kokonaispinta-alasta on maata 198 hehtaaria ja vettä 481 hehtaaria. Kauniissa luonnonmaisemassa sijaitsevat vanhat rakennukset ja monet muut maamme historiasta kertovat muistomerkit tekevät Punkaharjusta omaleimaisen kulttuurimaisema-alueen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

Perustettavaksi ehdotettu Punkaharjun luonnonsuojelualue on edustava näyte Salpausselkien reunamuodostuma-alueen ja Sisä-Suomen harjuvyöhykkeiden raja-alueen harjuluonnosta. Se on tyypillinen jääkauden myötä syntynyt pitkittäisharjuselänne, johon liittyy useita sivudeltoja ja harjukumpuja. Alueella on myös useita maahan hautautuneiden jäänlohkareiden sulaessa syntyneitä harjukuoppia eli suppia. Harjujen rinteillä on lisäksi edelleenkin nähtävissä jääkauden jälkeen syntyneitä ranta-alueita ja törmäterassiyhdistelmiä.

Punkaharjun maisema on pieni- ja keskisuurteista veden ja moreenimaan mosaiikkia. Sille ovat ominaisia kapeat, veden ympäröivät harjukannakset ja harjurinteitä peittävät mäntymetsien pylvästö. Hynninsaaren kohdalla harjuselänne on korkeimmillaan lähes kolmekymmentä metriä ympäröivän järvenpinnan yläpuolella. Mustaniemestä on löydetty kivikautinen

asuinpaikka. Harjulla on lisäksi useita maamme historian ja rakennussuojelun kannalta huomattavia rakennuksia ja muistomerkkejä. Rakokivenniemessä on säilynyt osa todennäköisesti venäläisten ”Kustaan sodan” (1788—1790) jälkeen rakentamia puolustusvarustuksia. Suomen sodan (1808—1809) ajoilta ovat puolestaan peräisin ”ryssänuunien” jäännökset Aijönlahdessa ja Tuppuranmäellä. Myös vanha rintavarustus ja viime sodan aikaiseen Salpalinjaan kuuluvia, osittain kunnostettuja juoksuautoja jää suunnitellulle luonnonsuojelualueelle. Rakennusmuistomerkkeistä tunnetuin on arkkitehti E. B. Lohrmanin suunnittelema, vuonna 1845 metsänvartijan asunnoksi valmistunut ja sittemmin majoitustarkoituksiin laajennettu vanha Valtionhotelli. Samaan miljöökokonaisuuteen kuuluu puisia huoltorakennuksia ja ”Keisarinnan huvilaksi” kutsuttu majoitusrakennus. Arkkitehtonisesti merkittävä on myös Walter ja Ivar Thomén suunnittelema ja vuonna 1914 valmistunut entisen Finlandia-hotellin kivirakennus.

Punkaharjun alue on pitkään ollut Suomen tärkeimpiä luonnonsuojelukohteita. Runsaan satavuotisen matkailuhistorian kuluessa siitä on muotoutunut myös arvokas ja moni-ilmeinen kulttuurimaisema. Punkaharjun luonnonsuojelukohteiden ihailijoiden ja tunnetuksi tekijöiden joukkoon kuuluvat Johan Ludvig Runeberg ja Sakari Topelius. Itä-Suomeen 1838 tekemälään matkalla Runeberg mieltyi nimenomaan Punkaharjun maalauskohteiden idylliseen maisemaan. Topelius puolestaan ylistää toimittamassaan kuvateoksessa ”Finland framstäldt i teckningar” (1845—1852) Punkaharjua seuraavin sanoin: ”On vaikea sanoa, milloin Punkaharju on kauneimmillaan: kun aurinko nousee Puruveden ylle kiiltävien selkien ja vaaleanvihreiden lehtien yllä kimallellen, vai kun kuu paistaa Pihlajaveden ylitse ja jättää harjun vastakkaisen järjanteen syvään varjoon. Se on kuitenkin varmaa, että vallitsipa päivän kirkkaus tai öinen kuunvalo, koko kauniissa Suomessa ei ole ihanampaa paikkaa, ei enemmän rakkautta ja ihailun arvoista seutua kuin Punkaharju.”

2. Asian valmistelu

Keisari Aleksanteri I:tä pidetään yleisesti Punkaharjun ensimmäisenä virallisena suojelijana. Käytyään paikalla vuonna 1803 hän antoi viranomaisille määräyksen toimia niin, että harjumetsiä ei päästäisi hakkaamaan. Vuoden 1836 isossajaossa harjualue kuitenkin annettiin yksityisille. Metsien tarvelemistä peläten kruununvouti Zachris Cajander teki esityksen harjun erottamisesta valtiolle. Aloite sai senaatin kannatuksen ja tarkennetut suunnitelmat kruununpuistosta hyväksyttiin keisarin esittelystä vuonna 1842. Punkaharjun hoidon maisemallisena erityisalueena voidaan katsoa alkaneen vuonna 1843, jolloin 136 hehtaarin suuruinen alue julistettiin kruununpuistoksi. Se kuului Mikkelin läänin kuvernöörin alaisuuteen vuoteen 1880 asti, minkä jälkeen harjualueen hoidosta vastasi metsähallitus. Vuonna 1924 alue siirrettiin maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä metsätieteellisen koelaitoksen, nykyisen Metsäntutkimuslaitoksen, hallintaan Punkaharjun kokeilualueeksi.

Metsätieteellisen tutkimuslaitoksen, nykyisen Metsäntutkimuslaitoksen, kokouksessa toukokuun 7 päivänä 1951 hyväksyttiin päätös 150 hehtaarin laajuisen puistometsän perustamis-

ta harjualueelle. Tätä ennen oli jo vuonna 1924 tehty päätös Kokonharjun (16 hehtaaria) jättämisestä koskemattomaksi aarnialueeksi. Metsäntutkimuslaitoksen nykyisessä metsätaloussuunnitelmassa puistometsän pinta-ala on noin 195 hehtaaria, josta runsaat 8 hehtaaria luonnonsuojelukohteita ja 187 hehtaaria varsinaista puistometsää.

Punkaharjun harjualue kuuluu valtioneuvoston toukokuun 3 päivänä 1984 hyväksymään harjunsuojeluohjelmaan. Valtioneuvoston päätös perustuu harjunsuojelutyöryhmän mietintöön (KM 1980:41), jossa suojeltavan alueen maapinta-ala on esitetty 135 hehtaaria ja kokonaispinta-ala 203 hehtaaria. Mikkelin lääninhallitus on toukokuun 12 päivänä 1981 tehnyt valtioneuvostolle aloitteen luonnonsuojelukohteiden perustamisesta Punkaharjulle. Valtioneuvoston eduskunnalle ympäristönsuojelusta syyskuun 28 päivänä 1984 antamassa selonteossa on esitetty selvitettäväksi Punkaharjun luonnonsuojelukohteiden perustamistarve ja -tapa.

Etelä-Savon seutukaavaliiton kolmannessa vaihekaavassa, jonka valtioneuvosto on vahvistanut helmikuun 4 päivänä 1988, Punkaharjun harjualueesta 113 hehtaaria on osoitettu SL-merkinnällä luonnonsuojelulainsäädännön nojalla perustettavaksi suojelukohteeksi. Lisäksi ympäristöministeriö, silloinen sisäasiainministeriö, on syyskuun 13 päivänä 1977 vahvistanut Punkaharjun harjualueen osayleiskaavan, joka koskee perustettavaksi ehdotettua luonnonsuojelukohteita Rakokivenniemeä ja Kokonharjun aarnialuetta lukuun ottamatta. Perustettavaksi ehdotettuun luonnonsuojelukohteeseen sisältyy osayleiskaavan suojelukohteiden lisäksi laivalaiturin ja Valtionhotellin välinen lomakylän alue, entistä Finlandia-hotellia, nykyistä Kuntoutussairaalan erillistä vuodeosastoa, ympäröivä hotellitoimintojen alue sekä osa Kuntoutussairaalan yleisten rakennusten alueesta. Luonnonsuojelukohteeseen on katsottu tarpeelliseksi ottaa mukaan kaikki harjualueella olevat ja sitä ympäröivät valtion vesialueet. Näin pyritään turvaamaan harjumuodostuman vedenlaisten osien säilyminen ja torjumaan haitalliset muutokset harjulta avautuvassa kansallismaisemassa. Harjua ympäröiville valtion vesialueille jää lisäksi luonnonsuojelukohteiden ja harjugeologian kannalta merkityksellisiä saaria. Luonnonsuojelukohteiden pinta-ala tulee 679 hehtaaria, mistä 198 hehtaaria

on maata, 17 hehtaaria lampia ja 464 hehtaaria ympäröivää vesialuetta. Tätä vastaavat rajat ilmenevät esityksen liitteenä olevasta kartasta.

Esityksestä on pyydetty lausunnot maa- ja metsätalousministeriöltä, tie- ja vesirakennushallitukselta, Valtionrautateiltä, rakennushallitukselta, museovirastolta, Metsäntutkimuslaitokselta, Mikkelin lääninhallitukselta, Etelä-Savon seutukaavaliitolta, Matkailun edistämiskeskuselta, Lomaliitolta, Punkaharjun kunnanhallitukselta, Saimaan luotsipiiriltä, Mikkelin kalastuspiiriltä, Punkaharjun Kuntoutussairaala -säätiöltä, Suomen luonnonsuojeluliitolta ja Natur och Miljö r.f:ltä. Lausunnot ovat myönteisiä ja niissä kannatetaan ehdotetun luonnonsuojelualan perustamista.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeänä, että säännöksiin sekä hoito- ja käyttösuunnitelmaa vahvistettaessa turvataan alueen nykyisenkaltainen hoito ja sen käyttö tutkimustarkoituksiin.

Tie- ja vesirakennushallitus, nykyinen tielaitos, ehdottaa lausunnossaan muutettavaksi luonnonsuojelualan rajausta Rakokivenniemen kohdalla ja valtatie nro 14 jättämistä luonnonsuojelualan ulkopuolelle. Tie- ja vesirakennushallitus, nykyinen tielaitos, ja ympäristöministeriö sopivat tammikuun 11 päivänä 1990 pidetyssä neuvottelussa luonnonsuojelualan rajauksesta Rakokivenniemen kohdalla. Lisäksi sovittiin, että yleiset tiet säilyvät tielaitoksen hallinnassa ja että valtatie 14 leventämismahdollisuus sekä uuden tasoliittymän rakentamismahdollisuus kirjataan asetusluonnokseen.

Valtionrautatiet edellyttää, että rautatiealueen hallintaoikeus jätetään edelleen Valtionrautateille. Esitys on otettu huomioon asetusluonnoksessa. Valtionrautatiet on puolestaan valmis siirtämään Kokonharjulla olevan alueen ja siellä sijaitsevat rakennukset Metsäntutkimuslaitoksen hallintaan.

Rakennushallitus ehdottaa, että luonnonsuojelualan rajauksessa otettaisiin huomioon kuntoutussairaalan kuntotalon laajentamismahdollisuus.

Museovirasto pitää aiheellisena, että asetusluonnoksen 3 §:ään lisätään maininta oikeudesta tehdä muinaismuistolain (295/63) mukaisia tutkimuksia luonnonsuojelualueella. Lisäksi museovirasto esittää lisättäväksi yleisperusteluihin maininnan Mustaniemessä olevasta kivi-kautisesta asuinpaikasta ja kolmesta oletetusta pyyntipaikasta Hynninniessä. Museoviras-

ton lisäysehdotukset on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon.

Metsäntutkimuslaitos oikaisee eräitä epäjohdonmukaisuuksia ja ehdottaa lisäksi, että myös laitoksen hallintaan siirrettävillä maa-alueilla sijaitsevat rakennukset siirrettäisiin Metsäntutkimuslaitoksen hallintaan.

Mikkelin lääninhallitus ehdottaa joitakin täsmennyksiä hallituksen esityksen yleisperusteluihin ja yhtä teknistä muutosta asetusluonnokseen.

Seutukaavaliitto katsoo luonnonsuojelualan perustamisen lakiesityksen mukaisena merkitsevän vahvistetun seutukaavan ja vahvistetun yleiskaavan muuttamista. Seutukaavaliitto ei kuitenkaan vastusta muutosta, mutta pitää tärkeänä, että Valtionhotellin, Finlandian ja kuntoutussairaalan toiminta joko nykyisessä tai nykyisen kaltaisessa käytössä turvataan.

Punkaharjun kunnanhallitus esittää muun muassa, että luonnonsuojeluala olisi perustettava kuta kuinkin vahvistetun yleiskaavan mukaisena. Ympäristöministeriö ja Punkaharjun kunta sopivat huhtikuun 11 päivänä 1990 pidetyssä neuvottelussa, että kunta muuttaa yleiskaavaa tarpeen mukaan. Punkaharjun kunta esitti kuitenkin ehdotetun luonnonsuojelualan pienentämistä entisen Finlandia-hotellin kohdalla.

Lomaliitto haluaa, että sen nykyisille ja vastaaville toiminnoille turvattaisiin edellytykset ja että vahvistetussa yleiskaavassa lomakylien ja niihin rinnastettavien matkailua palvelevien toimintojen alueeksi varattu Valtionhotellin alue jätettäisiin luonnonsuojelualan ulkopuolelle.

Punkaharjun Kuntoutussairaala -säätiö haluaisi turvata Silvonniemessä sijaitsevalle ranta-aunalle toimintamahdollisuuden myös nykyisen vuokra-ajan päättymisen jälkeen. Säätiö pitää parhaimpana ratkaisuna Silvonniemen rajaamista luonnonsuojelualan ulkopuolelle.

Mikkelin kalastuspiirillä, Saimaan luotsipiirillä ja Suomen luonnonsuojeluliitolla ei ole huomautettavaa. Natur och Miljö rf ei ole antanut lausuntoa.

3. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset

Esityksessä tarkoitettua luonnonsuojeluala hallitsisi ja hoitaisi, kuten nytkin, Metsäntutkimuslaitos. Osa Valtionrautateiden

alueesta Kokonharjulla ja tie- ja vesirakennushallitukselle luovutettu, sittemmin Vaahersalon tien oikaisun ja sillan rakentamisen jälkeen käytöstä vapautunut alue Potkusalmessa palautettaisiin Metsäntutkimuslaitokselle. Palautettavilla maa-alueilla olevat rakennukset siirtyisivät myös Metsäntutkimuslaitoksen hallintaan. Luonnonsuojelualueelle jäävien muiden, käytössä olevien rakennusten hallintasuhteita ei ole tarkoitus muuttaa. Luonnonsuojelualan perustamisen välittömät organisatoriset vaikutukset olisivat siis varsin vähäiset.

Luonnonsuojelualan hoitoa ja yleisöpalveluiden kehittämistä varten on tarkoitus laatia Metsäntutkimuslaitoksessa hoito- ja käyttösuunnitelma. Alueelle suuntautuvaa automaattikailua ja virkistyskäyttöä on tarpeen ohjata, jotta niistä ei aiheutuisi liiallista haittaa kulu-tusherikälle Punkaharjun luonnolle ja kulttuurimaisemalle. Vanhoja rakennuksia ja muita historiallisia muistomerkkejä sekä muinaismuistoja kunnostettaessa tai hoidettaessa käytetään museoviraston asiantuntemusta. Luonnonsuojelualan opastuksen ja luonnonhoidon tarve ja laajuus selvitetään. Matkailijain ja retkeilijäin opastamiseen sekä alueen kunnostamiseen ja kunnossapitoon tarvitaan henkilöstöä ja määrärahoja. Ne pyritään ottamaan huomioon ehdottamalla määrärahoja vuosittain valtion tulo- ja menoarvioon.

4. Esityksen taloudelliset ja muut vaikutukset

Punkaharjun luonnonsuojelualan ehdotetusta 679 hehtaarin pinta-alasta on vettä 481 hehtaaria, metsämaata 175 hehtaaria, kitu- ja joutomaata 14 hehtaaria sekä muuta maata 9 hehtaaria. Metsämaalla olevan puuston määrä on noin 39 000 m³. Todellista metsätaloudellista arvoa sillä ei kuitenkaan ole, sillä harjumetsää on 1900-luvun alusta lähtien hakattu enimmäkseen nimenomaan maiseman hoitamiseksi. Tämän vuoksi luonnonsuojelualan perustaminen vaikuttaa varsin vähän valtiontalouteen.

Harjualan puustoa hoidetaan kahdeksanvuotisjaksoin siten, että hakkuut ja muut metsänhoitotyöt tehdään kolmena peräkkäisenä vuotena, jonka jälkeen seuraa viisivuotinen lepovaihe. Hoitotöiden kustannukset kunakin hakkuuvuotena ovat 220 000 markkaa. Hakkuutuloja valtiolle kertyy samana aikana noin 240 000 markkaa vuodessa.

Lain säätäminen ei vaikuta voimassa oleviin vuokrasopimuksiin. Niitä uusittaessa on vuokra-alueita tarkoitus supistaa sellaisilta osin kuin niille on syntynyt luonnonsuojelualan perustamistarkoituksen kanssa ristiriitaista tai luonnonsuojelualan asianmukaisen hoidon ja käytön kannalta haitallista toimintaa.

Punkaharjun kunnan metsäverotuloihin lain hyväksyminen ei vaikuttaisi, sillä alueen tultua luonnonsuojelualueeksi valtio korvaa luonnonsuojelulain 5 a §:n nojalla kunnalle alueen tuottoa vastaavan metsäverotulon vähentymisen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Pykälässä säädetään, että Punkaharjun alueelle Punkaharjun kuntaan perustetaan valtionmaalle luonnonsuojeluala, joka on luonnonsuojelulain (71/23) mukainen erityinen suojeluala. Samalla säädetään luonnonsuojelualan perustamistarkoituksesta.

2 §. Luonnonsuojelualan rajat on merkitty hallituksen esityksen liitteessä olevaan karttaan.

Pykälässä on myös luonnonsuojelualan rajan käymistä ja merkitsemistä koskeva säännös, joka on samansisältöinen kuin vastaava säännös muiden luonnonsuojelualan perustamista koskevissa laeissa, kuten eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi annetun lain (674/81) 6 §:ssä. Maa- ja metsätalousministeriö on 15 päivänä kesäkuuta 1982 tehnyt päätöksen eräiden valtion omistamille alueille perustettujen luonnonsuojelualan

rajojen merkitsemisestä (449/82). Tarkoitus on, että Punkaharjun luonnonsuojelualan rajat merkittäisiin noudattaen soveltuvin osin tätä päätöstä.

3 §. Pykälään on otettu säännös luonnonsuojelua valvovan viranomaisen haltuunotto-oikeudesta. Säännös on samansisältöinen kuin vastaava säännös muiden luonnonsuojelualueiden perustamista koskevissa laeissa, kuten mainitun, vuoden 1981 lain 8 §:ssä.

4 §. Pykälän mukaan voitaisiin luonnonsuojelualueeseen välittömästi rajoittuva, valtion omistukseen siirtynyt alue liittää ympäristöministeriön päätöksellä luonnonsuojelualueeseen. Yksityisten omistamia alueita voidaan hankkia valtiolle, jos ne sopivat luonnonsuojelualueeseen liitettäviksi.

5 §. Luonnonsuojelulain 2 §:n 2 momentin mukaan erityisen luonnonsuojelualan rauhoitussäännökset annetaan asetuksella. Tämän lisäksi on tarpeen säätää eräistä muistakin alueen käyttöä koskevista seikoista.

2. Yksityiskohtaiset säännökset ja määräykset

Asetuksella, jonka luonnos on esityksen liitteenä, säädetään tarkemmin luonnonsuojelualan rauhoittamisesta. Luonnonsuojelualueella on tarkoitus kieltää sellaiset toimet, jotka saattavat muuttaa alueen luonnonoloja tai vaikuttaa epäedullisesti sen kasvillisuuden tai eläimistön säilymiseen. Niinpä luonnonsuojelualueella ei saisi ojittaa metsää tai suota eikä sieltä saisi ottaa maaperän tai kallioperän aineksia.

Sinne ei saisi rakentaa rakennuksia, rakennelmia eikä teitä. Siellä ei myöskään saisi tappaa, pyydystää eikä hätyyttää eläimiä eikä ottaa tai vahingoittaa kasveja tai näiden osia. Näistä määräyksistä on kuitenkin tarkoitus säätää eräitä lähinnä luonnonsuojelualan asianmukaisen hoidon ja käytön edellyttämiä poikkeuksia. Siten ei paikallisten asukkaiden harjoittamaa kalastusta ole tarkoitus rajoittaa tähänastista enempää. Jokamiehenoikeuteen perustuvaa liikkumista ei pääosassa aluetta rajoitettaisi. Sen sijaan luonnonsuojelualueella on tarkoitus kieltää jokamiehenoikeuteen perustuva telttailu ja leiriytyminen sekä rajoittaa mairinnousua ja ankkurointia.

Määräykset siitä, mikä on sallittua ja mikä kiellettyä Punkaharjun luonnonsuojelualueella, on tarkoitus ottaa luonnonsuojelualan järjestyssääntöön. Siihen kuuluvat yhtäältä asetuksen säännöksiin perustuvat rauhoitusmääräykset ja toisaalta rauhoitusmääräykset, jotka valtio maanomistajana on sekä oikeutettu että velvollinen antamaan luonnonsuojelualueittensa käytöstä.

Luonnonsuojelualan hoitoa ja käytön ohjaamista varten on tarkoitus laatia hoito- ja käyttösuunnitelma.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus.

Laki

Punkaharjun luonnonsuojelualueesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Luonnonsuojelualan perustamistarkoitus

Edustavan pitkittäisharjuselänteiden ja kansallismaiseman suojelemiseksi sekä ympäristön- ja metsätutkimusta, ympäristövalistusta ja luonnontutkimuksen edistämistä varten muodostetaan valtion Punkaharjun kunnassa omistamalle alueelle luonnonsuojelulain (71/23) mukaisesti erityiseksi suojelualueeksi Punkaharjun luonnonsuojelualue.

2 §

Luonnonsuojelualan sijainti ja rajat

Punkaharjun luonnonsuojelualan pinta-ala on noin 679 hehtaaria ja sen rajat on merkitty tämän lain liitteenä olevaan karttaan.

Luonnonsuojelualan rajat on määrättävä noudattaen soveltuvin osin, mitä jakolaissa (604/51) on säädetty rajankäynnistä. Luonnonsuojelualue on merkittävä maastoon siten, että riittävä määrä aluetta osoittavia tunnuskilpiä sijoitetaan luonnonsuojelualueeseen kuuluville maa-alueille. Luonnonsuojelualan rajat vesialueilla merkitään vain karttaan.

3 §

Haltuunotto-oikeus

Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella

ja luonnonsuojelualan vartijalla on oikeus ottaa haltuunsa metsästys-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai aiotaan käyttää vastoin luonnonsuojelualueella noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunotto-oikeus koskee myös alueelta luvattomasti pyydettyjä eläimiä ja luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä luonnonsuojelualueelta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

4 §

Alueen liittäminen luonnonsuojelualueeseen

Jos Punkaharjun luonnonsuojelualueeseen rajoittuva alue siirtyy valtion omistukseen, se voidaan liittää luonnonsuojelualueeseen ympäristöministeriön päätöksellä.

5 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

6 §

Voimaantulo

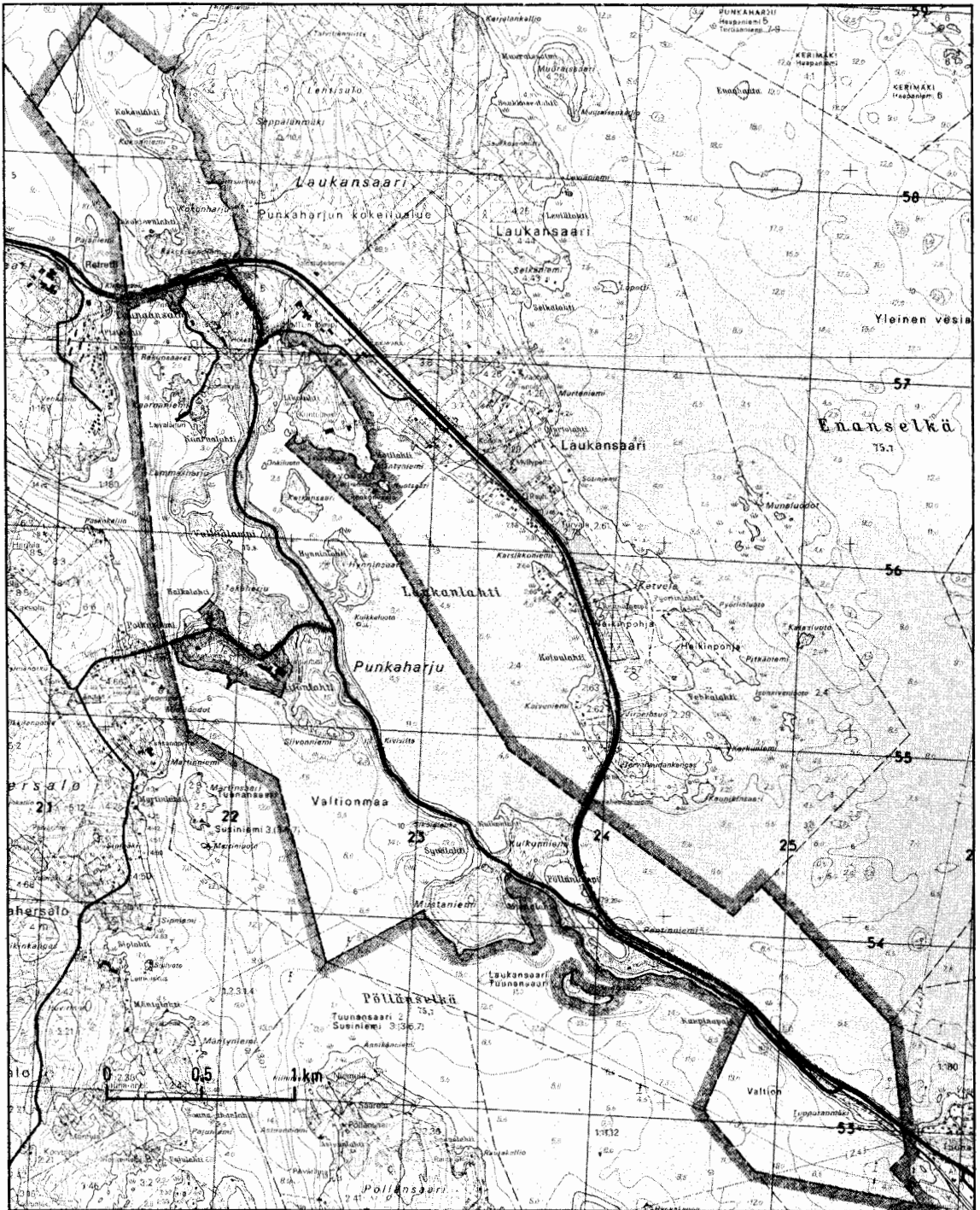
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Helsingissä 31 päivänä toukokuuta 1990

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ympäristöministeri *Kaj Bärlund*

LIITE PUNKAHARJUN LUONNONSUOJELUALUE
Punkaharju 4124 03

Asetus

Punkaharjun luonnonsuojelualueesta

Ympäristöministerin esittelystä säädetään 23 päivänä helmikuuta 1923 annetun luonnonsuojelulain (71/23) 2 §:n 2 momentin ja Punkaharjun luonnonsuojelualueesta päivänä kuuta 199 annetun lain (/9) 5 §:n nojalla:

1 §

Kiellot

Punkaharjun luonnonsuojelualueella ei saa:

- 1) rakentaa rakennuksia, rakennelmia tai teitä;

- 2) ottaa maa-aineksia, vahingoittaa maa- tai kallioperää eikä ojittaa metsää tai suota;

- 3) ottaa taikka vahingoittaa puita, pensaita tai muita kasveja tai niiden osia,

- 4) tappaa, pyydystää tai hätyyttää luonnonsuojelunvaraisia selkärangkaisia eläimiä tai hävittää niiden pesiä eikä pyydystää tai kerätä selkärangattomia eläimiä;

- 5) nousta maihin, ankkuroida tai pitää venettä taikka laivaa; eikä

- 6) leiriytyä tai tehdä avotulta.

Luonnonsuojelualueella on kielletty muutkin toimet, jotka saattavat vaikuttaa epäedullisesti alueen luonnonoloihin, maisemaan taikka eläin- tai kasvilajien säilymiseen.

2 §

Sallitut toimet

Punkaharjun luonnonsuojelualueella saa sen perustamistarkoituksen mukaisesti:

- 1) rakentaa ja pitää kunnossa alueen hoitoa, valvontaa ja tutkimusta, yleisön opastamista, retkeilyä ja alueeseen tutustumista varten tarpeellisia rakennuksia, rakennelmia ja polkuja;

- 2) poimia marjoja ja ruokasieniä;

- 3) asianmukaisin toimin hoitaa kulttuurimai-

semaa ja palauttaa alueen luontaisen kehityksen edellyttämän luonnontilan;

- 4) pitää kunnossa yleisiä teitä ja rautateitä sekä entistää ja pitää kunnossa rakennuksia ja rakennelmia;

- 5) tehdä muinaismuistolain (295/63) mukaisia tutkimuksia;

- 6) ryhtyä pelastuspalvelun ja palontorjunnan vaatimiin toimiin; sekä

- 7) kartoittaa ja tehdä maanmittaustöitä.

Paikoissa, jotka on määrätty järjestyssäännössä, saa luonnonsuojelualueella tilapäisesti nousta maihin, ankkuroida tai pitää venettä taikka laivaa sekä tehdä avotulen.

Jos 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu rakennus on suojeltu valtion omistamien rakennusten suojelusta annetun asetuksen (480/85) nojalla tai kuuluu rakennushallituksen pitämään varjeltavien rakennusten luetteloon, sen saa entistää tai sitä muuttaa ainoastaan museoviraston hyväksymällä tavalla.

3 §

Metsäntutkimuslaitoksen luvalla sallitut toimet

Punkaharjun luonnonsuojelualueella saa sen perustamistarkoituksen mukaisesti Metsäntutkimuslaitoksen luvalla:

- 1) tutkimusta tai muuta tieteellistä tarkoitusta taikka opetusta varten tappaa tai pyydystää eläimiä ja vähäisessä määrin kerätä kasveja ja niiden osia, eläinten pesiä sekä kivennäisnäytteitä;

2) vähentää kasvi- tai eläinlajin yksilöiden lukumäärää, jos laji on lisääntynyt liikaa tai käynyt muuten vahingolliseksi;

3) kerätä metsäpuiden käpyjä ja siemeniä sekä ottaa metsäntutkimukseen tarvittavia kasvinsia;

4) kalastaa;

5) tutkia aluetta geologisesti ja etsiä malmeja; sekä

6) pitää kunnossa kulkuväyliä, vedenottoita ja vesijohtoja, kaapeleita, sähkö- ja puhelinlinjoja sekä sähkö- ja puhelinlaitteita.

4 §

Hoito- ja käyttösuunnitelma

Punkaharjun luonnonsuojelualan hoitoa ja käyttöä varten on laadittava hoito- ja käyttösuunnitelma.

Hoito- ja käyttösuunnitelman perusteet (*runkosuunnitelman*) vahvistaa ympäristöministeriö. Runkosuunnitelmaa vahvistaessaan ministeriö määrää, mitkä runkosuunnitelman nojalla laadittavat *erityissuunnitelmat* on alistettava ministeriön vahvistettaviksi.

5 §

Eriyisiä säännöksiä

Säännökset, joiden nojalla eräät toimet Punkaharjun luonnonsuojelualueella sallitaan, eivät perusta laajempaa oikeutta kuin asianomaisella muuten on.

Ympäristöministeriö voi sallia muitakin kuin 2 ja 3 §:ssä tarkoitettuja toimia, jotka ovat luonnonsuojelualan perustamistarkoituksen mukaisia ja joita sen asianmukainen hoito tai käyttö edellyttää.

6 §

Luonnonsuojelualan hallinta

Punkaharjun luonnonsuojelualuetta hallitsee ja hoitaa Metsäntutkimuslaitos lukuun ottamatta yleisiä teitä, joita hallitsee tielaitos, sekä rautatiealuetta, jota hallitsee Valtionrautatiet.

7 §

Tarkemmat määräykset ja ohjeet

Tarkemmat määräykset tämän asetuksen täytäntöönpanosta antaa tarvittaessa ympäristöministeriö.

Ohjeet Punkaharjun luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä antaa maanmittaushallitus.

8 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Luonnonsuojelualueella olevien vuokra-alueiden vuokrasopimukset jäävät voimaan. Kaarnaniemen lomakylä ja Kuntoutussairaalan sauna Silvonniemessä saavat jatkaa toimintaansa voimassa olevien vuokrasopimusten päättymiseen asti. Tämä ei estä saunarakennuksen purkamista tai poissiirtämistä Silvonniemestä ennen vuokrasopimuksen päättymistä, jos alueen vuokraaja ja Metsäntutkimuslaitos näin sopivat. Tiehallitus saa leventää valtatieä 14 veden puolelle pengertämällä Punkasalmen ja Kuitkonniemen välillä sekä rakentaa uuden tasoliitymän ympäristöministeriön hyväksymään paikkaan.

